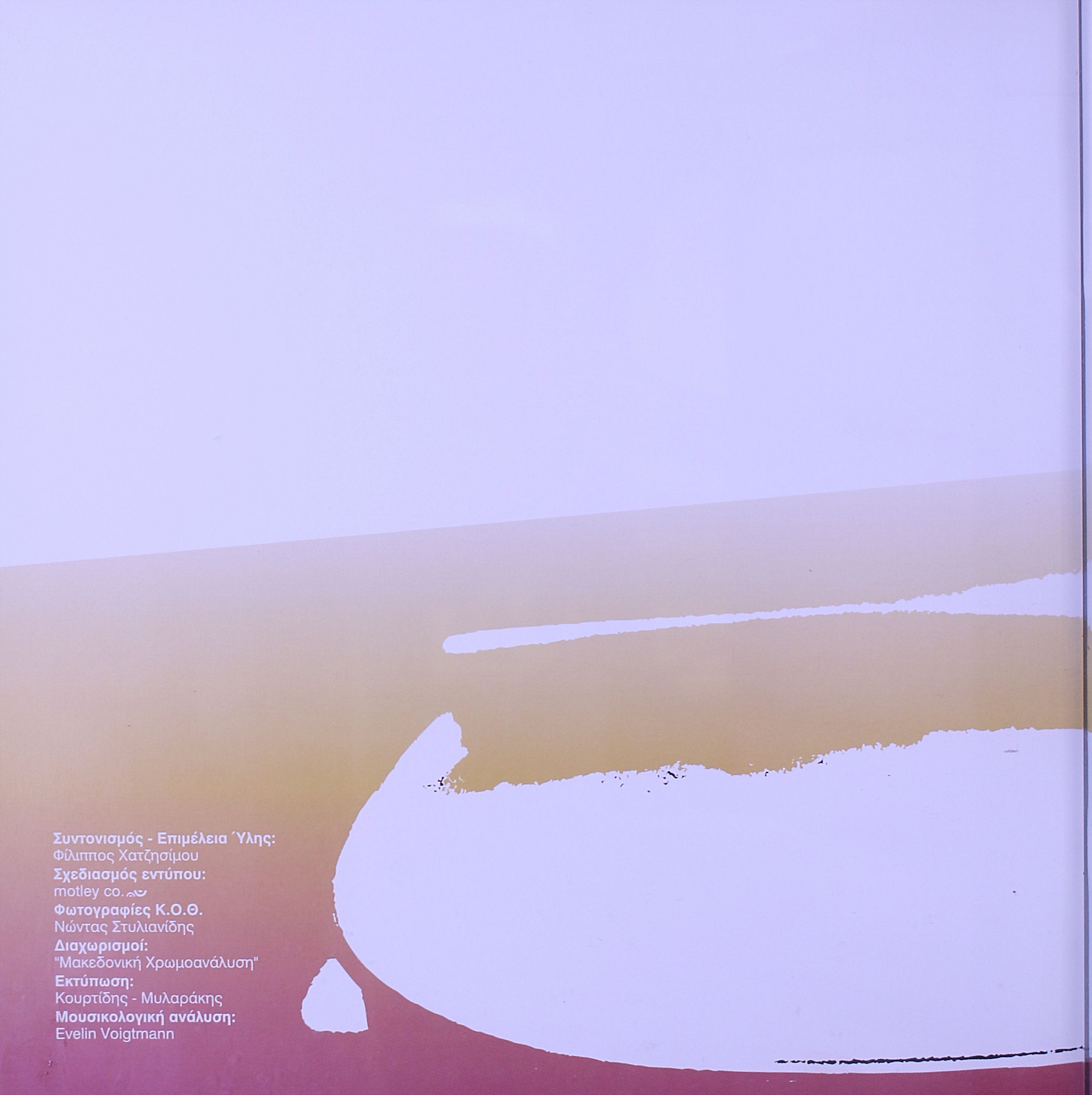

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

4 Φεβρουαρίου 2005

Συντονισμός - Επιμέλεια Ύλης:

Φίλιππος Χατζησίμου

Σχεδιασμός εντύπου:

motley co.

Φωτογραφίες Κ.Ο.Θ.

Νώντας Στυλιανίδης

Διαχωρισμοί:

"Μακεδονική Χρωμοανάλυση"

Εκτύπωση:

Κουρτίδης - Μυλαράκης

Μουσικολογική ανάλυση:

Evelin Voigtmann

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
THESSALONIKI STATE SYMPHONY ORCHESTRA

Διευθυντής Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης
Μύρων Μιχαηλίδης

Ειδικό Ταμείο Οργάνωσης Συναυλιών (Ε.Τ.Ο.Σ.)

Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Γιακουμής

Αντιπρόεδρος

Κωνσταντίνος Χατζηκωνσταντίνου

Μέλη

Κωνσταντίνος Ζέρβας

Μαρία Τούρτα

Ιφιγένεια Παραστατίδου

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 4 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΛΕΤΩΝ Α.Π.Θ.

ΩΡΑ ΕΝΑΡΞΗΣ: 21:00

Β. Καλαφάτης: «Εισαγωγή-Φαντασία», έργο 8
I. Allegro non troppo
Διάρκεια: 10'

S. Prokofiev: Κοντσέρτο για βιολί και ορχήστρα,
αρ. 1 σε Ρε μείζονα, έργο 19
I. Andantino
II. Scherzo : Vivacissimo
III. Moderato
Διάρκεια : 23'

Διάλειμμα

C. Nielsen: Συμφωνία αρ. 5, έργο 50
I. Tempo giusto-Adagio non troppo
II. Allegro-Presto-Andante un poco tranquillo-Allegro
Διάρκεια : 38'

Βύρων Φιδετζής
(διευθυντής ορχήστρας)

Ανδρέας Παπανικολάου
(βιολί)

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

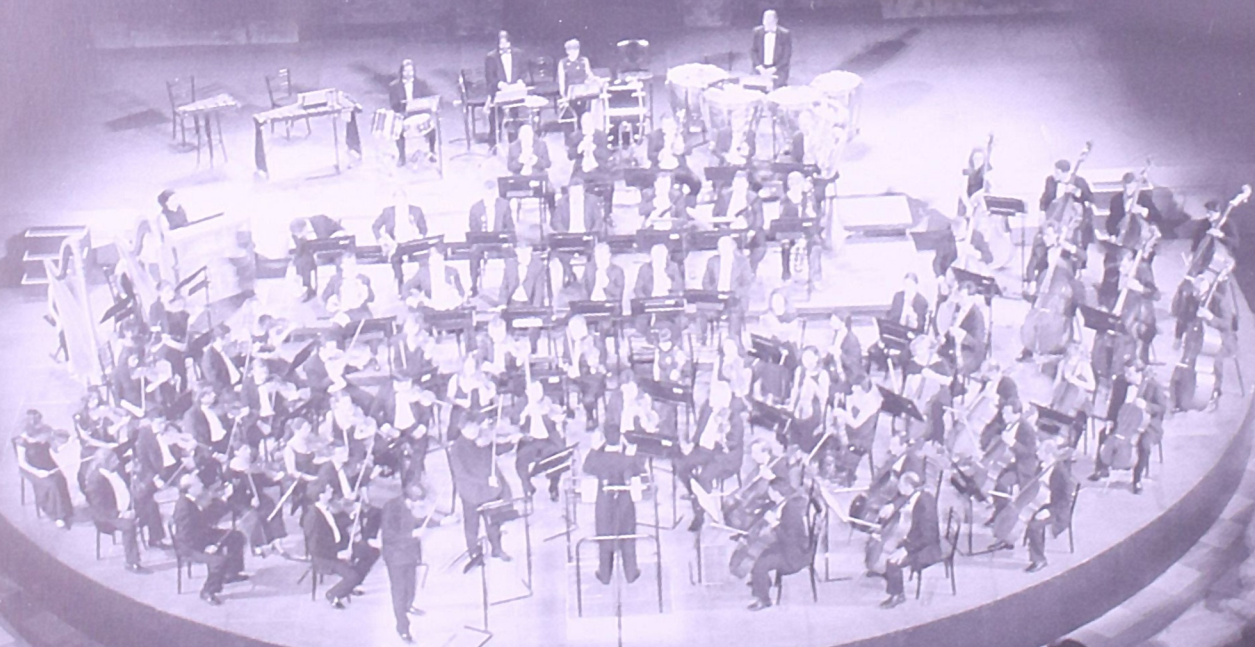
Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης (Κ.Ο.Θ.) ιδρύθηκε το 1959 από το Σόλωνα Μιχαηλίδη, με τον τίτλο «Συμφωνική Ορχήστρα Βορείου Ελλάδος». Αρχικά αποτέλεσε τμήμα του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης, αριθμώντας πενήντα μόλις μέλη. Το 1969, χάρη στις προσπάθειες του ιδρυτή της, κρατικοποιήθηκε και πήρε τη σημερινή της ονομασία. Πολλοί και σημαντικοί Έλληνες καλλιτέχνες ανέλαβαν τη διευθυντική «σκυτάλη» της: πρώτος ο Σόλων Μιχαηλίδης και στη συνέχεια ο Γεώργιος Θυμής, ο Άλκης Μπαλτάς, ο Κάρολος Τρικολίδης, ο Κοσμάς Γαλιλαίας, ο Κωνσταντίνος Πατσαλίδης, ο Λεωνίδας Καβάκος και ο Μίκης Μιχαηλίδης. Σήμερα, η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης αριθμεί εκατό περίπου μουσικούς και διευθυντής της είναι ο Μύρων Μιχαηλίδης.

Από την αρχή της καλλιτεχνικής της διαδρομής η Κ.Ο.Θ. συμπεριέλαβε στο πρόγραμμά της ένα πλούσιο ρεπερτόριο, από το μπαρόκ μέχρι τις πρωτοποριακές συνθέσεις του 20ου αιώνα, με στόχο πάντα την ανάδειξη του μουσικού πολιτισμού συνολικά και πέρα από τα όρια του κλασικού. Πρωταρχικός στόχος της είναι η προβολή της ελληνικής μουσικής παρακαταθήκης και η προώθηση νέων ταλέντων. Πολλές ήταν, επίσης, οι πανελλήνιες και παγκόσμιες πρώτες εκτελέσεις που πραγματοποίησε.

Διάσημοι Έλληνες και ξένοι αρχιμουσικοί, καθώς και σολίστες διεθνούς ακτινοβολίας (L. Pavarotti, A. Khatchaturian, Y. Horenstein, E. Kurtz, Y. Simonov, Οδ. Δημητριάδης, M. Rostropovich, N. Gutman, M. Maisky, Δ. Σγούρος, V. Ashkenazy, P. Badura-Skoda, N. Magalov, L. Kogan, R. Ricci, Λ. Καβάκος, V. Tretjakov, V. Spivakov, C. Katsaris, L. Berman, P. Fournier, B.L. Gelber, W. Nelson, C. Mandeal, K. Paskalis, M. Τρίμο, Θ. Κερκέζος και άλλοι) έχουν συμπράξει με την ΚΟΘ.

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης πραγματοποιεί τις συναυλίες της στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης. Ετησίως εμφανίζεται στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και συμπράττει στα σημαντικότερα φεστιβάλ τόσο της Ελλάδας (Φεστιβάλ Αθηνών-Ηρώδειο, Δημήτρια, Φεστιβάλ Φιλίππων) όσο και του εξωτερικού (Διεθνές Φεστιβάλ «Κύπρια» - Κύπρος, International Festival «Zino Francescatti» - Μασσαλία, Φεστιβάλ Eclectic, Βαλένθια κ.ά.).

Από τα τέλη Οκτωβρίου 2004 κυκλοφορεί στο διαδίκτυο η ιστοσελίδα της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης (www.tssso.gr).

ΒΥΡΩΝ ΦΙΔΕΤΖΗΣ

(Διευθυντής Ορχήστρας)

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη και άρχισε τις μουσικές του σπουδές στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης, όπου σπούδασε βιολοντσέλο με το Μανώλη Καζαμπάκα και ανώτερα θεωρητικά με τον Σόλωνα Μιχαηλίδη.

Με υποτροφία του Ι.Κ.Υ. συνέχισε τις σπουδές του βιολοντσέλου στις Μουσικές Ακαδημίες της Βιέννης και του Ντέτμολντ με τους Βλ. Ορλώφ, Α. Ναβάρα και Σ. Μπένες. Παράλληλα φοίτησε στην τάξη διεύθυνσης ορχήστρας του Χανς Σβαρόφσκι στη Μουσική Ακαδημία της Βιέννης, από το 1973 έως το 1977, οπότε πήρε και το δίπλωμα διεύθυνσης ορχήστρας. Παρακολούθησε επίσης σεμινάρια με τους αρχιμουσικούς Μιλτιάδη Καρύδη (Βιέννη) και Ότμαρ Σούιτνες (Βαϊμάρη).

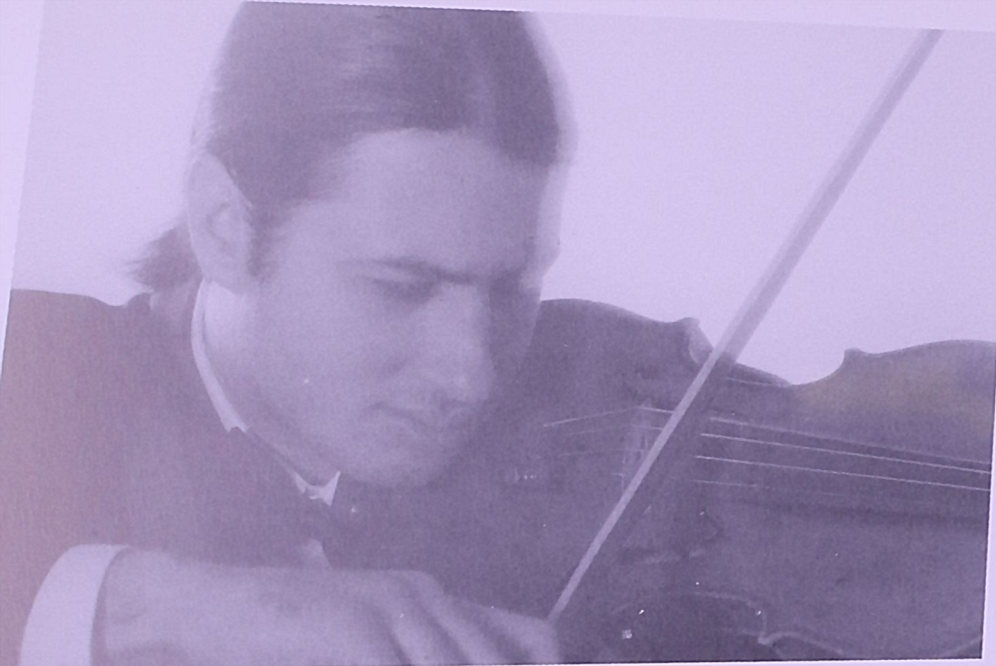
Για την καλλιτεχνική του δράση η Ακαδημία Αθηνών τον τίμησε με το βραβείο Σπύρου Μοτσενίγου. Έχει επίσης τιμηθεί από την Τράπεζα της Ελλάδας και τη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης. Ως σολίστ και διευθυντής ορχήστρας έχει εμφανιστεί με όλες τις ελληνικές συμφωνικές ορχήστρες καθώς και με ξένα συγκροτήματα στην Ελλάδα (Φεστιβάλ Αθηνών, Κέρκυρας και Ηρακλείου, Δημήτρια Θεσσαλονίκης) και στο εξωτερικό (Αυστρία, Γερμανία, Ιταλία, Πολωνία, Τσεχοσλοβακία, Βραζιλία, Βουλγαρία, Γιουγκοσλαβία, Κύπρο). Συνεργάστηκε για πολλά χρόνια με την Εθνική Λυρική Σκηνή, όπου υπήρξε από το 1985 έως το 1992 μόνιμος αρχιμουσικός της.

Από το 1987 είναι μόνιμος αρχιμουσικός της Κ.Ο.Α. Από τον Σεπτέμβριο του 1990 έως το 1992 ήταν επικεφαλής αρχιμουσικός της Κρατικής Φιλαρμονικής των Ουραλίων. Από το 1992 είναι προσκεκλημένος αρχιμουσικός της "Καπέλα Ρωσία" (Ορχήστρας του πρώην Υπουργείου Πολιτισμού της Ε.Σ.Σ.Δ.).

Ο Βύρων Φιδετζής έχει ηχογραφήσει πάνω από 20 δίσκους με έργα Καλομοίρη, Παρίδη, Σκαλκώτα, Βάρβογλη, Ευαγγελάτου, Σαμαρά, Κωνσταντινίδη, Σισιλιάνου κ.ά.

Για την προσφορά του στην ελληνική μουσική εξελέγη ομόφωνα επίτιμο μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών.

Από τον Σεπτέμβριο του 2004 εκτελεί χρέη Αναπληρωτή Διευθυντή στην Κρατική Ορχήστρα Αθηνών.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

(Βιολί)

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1982. Ξεκίνησε τις μουσικές του σπουδές σε ηλικία πέντε ετών στο Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης με τον κ. Χρήστο Βασιλειάδη και στη συνέχεια με την Κα. Ειρήνη Ντράγκνεβα. Τον Ιούνιο του 1999 πήρε το πτυχίο Βιολιού με "Άριστα Παμψηφεί" και τον Ιούνιο του 2001 το Δίπλωμά του με "Άριστα Παμψηφεί", Διάκριση, Χρυσό Μετάλλιο και Ειδική Ευφημία με καθηγήτρια την Κα. Ειρήνη Ντράγκνεβα στο Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης.

Τον Σεπτέμβριο του 2000 ξεκίνησε με υποτροφία τις μουσικές του σπουδές στη Vancouver Academy of Music στο "Bachelor of Music degree program" με καθηγητή τον prof. Taras Gabora. Το Μάιο του 2001 τιμήθηκε με το Πρώτο Βραβείο στον διαγωνισμό "Kay Meek Scholarship - Concerto Competition" και εμφανίστηκε ως σολίστ με την Vancouver Academy Symphony Orchestra στο Μέγαρο Μουσικής του Βανκούβερ (Orpheum Theatre). Τον Σεπτέμβριο του 2001 πέτυχε στις εξετάσεις της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης στα Α' tutti.

Τον Οκτώβριο του 2002, κατόπιν ακρόασης ανέλαβε τη θέση concertmaster (concertino) στην Vancouver Academy Symphony Orchestra καθώς και στην Academy Chamber Orchestra του Βανκούβερ όπου είχε την ευκαιρία να συμπράξει με μαέστρους διεθνούς εμβέλειας όπως ο Sidney Harth, Michael Charry, Victor Feldbrill, Andrey Boreyko και άλλους. Την ίδια θέση κέρδισε και τον επόμενο χρόνο για όλες τις συναυλίες της σεζόν 2003-2004. Το Μάιο του 2002 κατόπιν εξετάσεων κέρδισε Μουσική Υποτροφία από το Ίδρυμα "Αλεξάνδρα Τριάντη" του συλλόγου Φίλων της Μουσικής του Μεγάρου Αθηνών για τις σπουδές του στο εξωτερικό.

Κατά τη διάρκεια των μουσικών του σπουδών στο εξωτερικό έλαβε μέρος σε πολλούς διαγωνισμούς Μουσικής Δωματίου όπου και διακρίθηκε. Τον Απρίλιο του 2002 κέρδισε το δεύτερο βραβείο και το 2003 το πρώτο βραβείο στο διαγωνισμό μουσικής δωματίου "Elsje De Ridder Armstrong Chamber Music Competition" στο Βανκούβερ. Τον Μάρτιο του 2002 και 2003 τιμήθηκε με δεύτερο βραβείο στο "Friends of Chamber Music Competition" του Καναδά, ενώ το 2004 απέσπασε το πρώτο βραβείο στον ίδιο διαγωνισμό. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων χρόνων υπήρξε σολίστας της Academy Chamber Orchestra του Βανκούβερ. Τον Ιούνιο του 2004 αποφοίτησε από τη Vancouver Academy of Music με "Άριστα Παμψηφεί".

Ο Ανδρέας Παπανικολάου συμμετείχε ως υπότροφος σε διάφορα Μουσικά σεμινάρια όπως στο Μουσικό Φεστιβάλ "Oberlin at Casalmaggiore" στην Ιταλία, στα Διεθνή Σεμινάρια "Βερτίσκο" και σε πολλά masterclasses όπου μελέτησε δίπλα σε διάσημους και παγκόσμια αναγνωρισμένους καθηγητές και σολίστες όπως ο Taras Gabora, Gwen Thompson, Vallery Oistrakh, Julian Rachlin, Gilles Apar, Robert Rozek, Στέλιος Καφαντάρης, Κοσμάς Γαλιλαίας, Ara Malikian, Sidney Harth, Pedro Cortinas και άλλους. Ως μέλος του μουσικού συνόλου "Ροτόντα" από το 1997 έχει εμφανιστεί σε μεγάλο αριθμό καλλιτεχνικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων..

Τα τελευταία χρόνια εμφανίζεται συχνά σε ατομικά ρεσιτάλ, συναυλίες Μουσικής Δωματίου, διαγωνισμούς και ως σολίστ με διάφορα μουσικά σύνολα και ορχήστρες. Το ρεπερτόριο του καλύπτει έργα από την εποχή Μπαρόκ έως και σήμερα. Ο Ανδρέας Παπανικολάου είναι ιδρυτής της "Animus" (μη κερδοσκοπική εταιρεία για πολιτιστικές και εκπαιδευτικές εκδηλώσεις) και έχει δώσει συναυλίες για τη Unicef (2003) και για τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα (2004).

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΛΑΦΑΤΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΦΑΝΤΑΣΙΑ, ΕΡΓΟ 8

Ο Ρώσος συνθέτης ελληνικής καταγωγής Βασίλης Παύλοβιτς Καλαφάτης γεννήθηκε το 1869 στην Ευπατόρια της Κριμαίας και πέθανε το 1942 στο Λένινγκραντ. Το 1899 αποφοίτησε από το Ωδείο της Αγ. Πετρούπολης, όπου ήταν στην τάξη σύνθεσης του Ρίμσκυ-Κόρσακοφ. Από το 1907 και μετά δίδασκε ο ίδιος εκεί και από το 1914 μέχρι το 1929 ήταν επίσης καθηγητής σύνθεσης. Ανάμεσα στους πολλούς μαθητές του βρίσκονταν και ο Στραβίνσκυ, ο Προκόφιεφ καθώς και ο Λώρενς Κόλλινουσοντ. Ως συνθέτης ακολούθησε τα χαρακτηριστικά της εθνικής μουσικής σχολής της Ρωσίας. Έχει γράψει μία όπερα *Zyany* (Οι Τσιγγάνοι, 1939-41 σε κείμενο του Πούσκιν), μία Συμφωνία σε λα-ελάσσονα καθώς και άλλα ορχηστρικά έργα, αλλά και μουσική δωματίου καθώς και έργα για πιάνο και τραγούδια.

Η Εισαγωγή-Φαντασία για μεγάλη ορχήστρα, έργο 8 γράφτηκε από το 1903 μέχρι το 1904 στην Αγ. Πετρούπολη και είναι αφιερωμένη στον δάσκαλό του, τον Ρίμσκυ-Κόρσακοφ.

Το έργο μοιάζει περισσότερο με Φαντασία, δηλαδή με μία ελεύθερη αλληλουχία μουσικών εικόνων, που θα μπορούσαν να συσχετιστούν και με κάποιο θεατρικό έργο ή κάποια ιστορία, που προς το παρόν δεν είναι γνωστό. Ένα ανήσυχο μοτίβο στα έγχορδα αναπτύσσεται επίμονα, μέχρι τα πνευστά να εμφανίσουν την πρώτη τους μελωδία. Λίγο πιο ήρεμα παρουσιάζεται στη συνέχεια από όλη την ορχήστρα το κύριο θέμα. Με όλο και μεγαλύτερη ένταση ξαναεμφανίζεται αυτό το θέμα σε ρυθμική μεγέθυνση, πριν αναπτυχθεί με μία νέα ρυθμική φιγούρα στα έγχορδα. Ένα νέο θριαμβευτικό θέμα δεσπόζει στην επόμενη ενότητα, η οποία κορυφώνεται σ' ένα θέμα σαν χορικό στα χάλκινα πνευστά. Στη συνέχεια επαναφέρονται μοτίβα και θέματα από τις προηγούμενες ενότητες, ώσπου ξαφνικά όλα "παγώνουν". Ύστερα ένα καινούριο θέμα οδηγεί προς το μεγαλόπρεπο φινάλε. Το έργο παρουσιάζει μαεστρία στην ενορχήστρωση καθώς και στην ανάπτυξη του θεματικού υλικού. Το ηχόχρωμα από αρμονική πλευρά είναι σαφώς επηρεασμένο από την ρωσική σχολή, χωρίς να φαίνεται ότι ο Καλαφάτης χρησιμοποίησε κάποιες συγκεκριμένες γνωστές μελωδίες.

Evelin Voigtmann

SERGEJ PROKOFIEV

KΟΝΤΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΒΙΟΛΙ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΡ. 1 ΣΕ ΡΕ-ΜΕΙΖΟΝΑ, ΕΡΓΟ 19

Ένας από τους μεγαλύτερους Ρώσους συνθέτες του 20ου αιώνα, ο Σεργκέι Προκόφιεφ (1891-1953) φανέρωσε από νωρίς το μουσικό του ταλέντο, το οποίο υποστήριξαν οι γονείς του. Σε ηλικία 13 χρονών έγινε μαθητής στο Ωδείο της Αγ. Πετρούπολης, στο οποίο διδάχτηκε μεταξύ άλλων από τους Ρίμσκυ-Κόρσακοφ, Α. Λιάντοφ και Β. Καλαφάτη. Ολοκλήρωσε τις σπουδές του πιάνου, της σύνθεσης και της διεύθυνσης ορχήστρας το 1914, κερδίζοντας το βραβείο Ρούμπινσταϊν. Ως εξαιρετικός πιανίστας κέρδισε τις πρώτες εντυπώσεις, ακόμη και στο Λονδίνο, όπου ταξίδεψε λίγο πριν το ξέσπασμα του Α΄

Παγκοσμίου Πολέμου. Λόγω της απαλλαγής από το στρατό, ο Προκόφιεφ αποτραβήχτηκε και ασχολήθηκε κυρίως με τη σύνθεση. Με τα γεγονότα της επανάστασης του Οκτωβρίου, αποφάσισε να πάει στην Αμερική, όπου δεν είχε την επιθυμητή επιτυχία. Έτσι το 1920 εγκαθίσταται στο Παρίσι. Η φήμη του ως πιανίστα και ως συνθέτη απλώνεται μέσα από πολλές περιοδείες. Τελικά επιστρέφει το 1936 οριστικά στην πατρίδα του. Εδώ προσάρμοσε κάπως το στυλ του στις απαιτήσεις του σοβιετικού καθεστώτος, αν και το 1948 του επισημάνθηκε να γράφει πιο λαϊκά. Μέχρι το θάνατό του πάντως δουλεύει ακατάπαυστα, αφήνοντας πίσω του ένα τεράστιο έργο.

Η πρώτη ιδέα για το Κοντσέρτο για βιολί και ορχήστρα σε Ρε-μείζονα ξεκίνησε το 1915, όταν ο συνθέτης σκόπευε να γράψει ένα Κοντσέρτινο με τη λυρική μελωδία της αρχής του κοντσέρτου. Δουλεύοντας το υλικό, το έργο "μεγάλωσε", παίρνοντας την τελική μορφή ενός Κοντσέρτου για βιολί και ορχήστρα σε τρία μέρη. Έτσι το πρώτο Κοντσέρτο για βιολί ολοκληρώθηκε το 1917, λίγο μετά την Κλασική Συμφωνία. Μάλιστα, ο Προκόφιεφ είχε συμβουλευτεί για κάποια τεχνικά ζητήματα τον τότε διάσημο Πολωνό βιολιστή Π. Κοχάνσκι, ο οποίος θα έπαιζε το σολιστικό μέρος το Νοέμβριο 1917 στην Πετρούπολη. Όμως λόγω των πολιτικών διαταραχών, δεν έγινε ποτέ αυτή η συναυλία.

Τελικά, αφού είχαν αρνηθεί διάφοροι άλλοι βιολιστές, το Κοντσέρτο θα πρωτοπαιχθεί το 1923 στο Παρίσι με τον Μαρσέλ Νταρριέ στο βιολί και μαέστρο τον Σεργκέι Κουσεβίτσκι. Αρχικά δεν είχε ιδιαίτερα καλές κριτικές - θεωρήθηκε πάρα πολύ ρομαντικό! -, αλλά από το 1924, όταν ο Ιωσήφ Σίγκκετι το παρουσίαζε τακτικά, το έργο κέρδισε την αποδοχή του ευρύτερου κοινού.

Ενώ στα κοντσέρτα για πιάνο, ο Προκόφιεφ εμφανίστηκε πολύ πιο προοδευτικός, το πρώτο (αλλά ακόμη και το δεύτερο, 1935) Κοντσέρτο για βιολί φανερώνει εντυπωσιακή λυρικήτητα. Πέρα από αυτή την κάπως ρομαντική διάθεση, το πρώτο Κοντσέρτο για βιολί παρουσιάζει όμως επίσης αρκετές πρωτοβουλίες και ιδιώματα του συνθέτη. Η εξωτερικά κλασική δομή των τριών μερών (Andantino/ Scherzo: Vivacissimo/ Moderato) παρουσιάζει κατ' αρχήν αντίθετη σειρά του τέμπο, τονίζοντας έτσι το λυρικό στοιχείο, το οποίο παρόλαυτά συνδυάζεται με μια ιδιαίτερα πυκνή γραφή για το σόλο βιολί. Επίσης έχει ενδιαφέρον, ότι στην ορχήστρα ο συνθέτης δεν χρησιμοποιεί καθόλου τρομπόνα, μόνο την τούμπα για βαθιά χάλκινα πνευστά, επίσης δίνει σημαντικό ρόλο στην άρπα, ένα όχι τόσο συνηθισμένο όργανο στον Προκόφιεφ.

Το α' μέρος ξεκινά με το ονειροπόλο κύριο θέμα στο σόλο βιολί, που αναπτύσσεται σιγά σιγά και σε άλλα όργανα της ορχήστρας. Οι συνδυασμοί των οργάνων είναι αρκετά ασυνήθιστοι και κορυφώνονται στο τέλος του α' μέρους σε μία αιθέρια επαναφορά του αρχικού θέματος.

Το Σκέρτσο δείχνει την χιουμοριστική πλευρά του συνθέτη μ' ένα γκροτέσκο και συνάμα δεξιοτεχνικό για το βιολί θέμα, στο οποίο αντιτίθεται μία κάπως επίμονη συνοδεία της ορχήστρας. Μερικά δραματικά επεισόδια διακόπτουν την επίμονη ρυθμικότητα, που είναι χαρακτηριστική στα έργα του.

Το γ' μέρος συνεχίζει στην αρχή αυτή την επίμονη ρυθμικότητα, πιο ήρεμα βέβαια, και νομίζουμε πως ακούμε ένα γκροτέσκο εμβατήριο. Στην μεσαία ενότητα κυριαρχεί το φαγκότο μ' ένα νέο θέμα, ενώ το σόλο βιολί το συνοδεύει με διπλά πιασίματα. Στη συνέχεια εμφανίζονται διάφορα στοιχεία από τα προηγούμενα μέρη, των οποίων η ανάπτυξη οδηγεί στην λυρική κορύφωση στο τέλος, όπου επαναφέρεται το "αιθέριο" τέλος του α' μέρους.

Evelin Voigtmann

CARL NIELSEN

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΡ. 5 ΕΡΓΟ 50

Η ζωή του Καρλ Νίλσεν (1865-1931), του κύριου εκπροσώπου της μουσικής της Δανίας μετά τη ρομαντική περίοδο, μοιάζει με παραμύθι του συμπατριώτη του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν. Ο Καρλ Νίλσεν μεγάλωσε σε φτωχό αγροτικό περιβάλλον. Ο πατέρας του, ένας απλός μπογιατζής, έπαιζε επίσης βιολί και κορνέτο, γι' αυτό συχνά τον καλούσαν να συμμετέχει στις μουσικές εκδηλώσεις του χωριού. Ο μικρός Καρλ έδειξε νωρίς την κλίση του στη μουσική, και ύστερα από κάποια μαθήματα στο βιολί απ' τον πατέρα του καθώς και απ' το δάσκαλο του σχολείου, άρχισε κι αυτός να συμμετέχει στις μουσικές εκδηλώσεις του χωριού μαζί με τον πατέρα του. Συχνά διασκέδαζε, αυτοσχεδιάζοντας παραλλαγές πάνω στις χορευτικές μελωδίες που έπαιζε το συγκρότημα. Μετά από την βασική καθοδήγηση, προχώρησε ο ίδιος μόνος του, μαθαίνοντας κορνέτο και πιάνο και μελετώντας τα κορυφαία έργα των μεγάλων κλασσικών

συνθετών. Μόλις το 1884 κατάφερε να σπουδάσει βιολί και θεωρία στο Ωδείο της Κοπεγχάγης (μέχρι το 1886) με την οικονομική υποστήριξη κάποιων ευεργετών.

Από εκεί και έπειτα στράφηκε κυρίως στη σύνθεση, και κέρδισε σχετικά γρήγορα θετική αναγνώριση. Παράλληλα δούλευε σαν βιολιστής σε διάφορες ορχήστρες της Κοπεγχάγης, όπου γνώρισε τη μουσική του Ρ. Βάγκνερ. Εξασφαλίζοντας κάποια υποτροφία, πήγε το 1890 στη Γερμανία να μελετήσει ειδικά τη μουσική του Βάγκνερ. Από εκεί ταξίδεψε στο Παρίσι, όπου γνώρισε τη μελλοντική γυναίκα του, τη γλύπτρια Anne Marie Brodersen, και μαζί συνέχισαν το ταξίδι τους στην Ιταλία.

Το 1905, ο Νίλσεν αποχώρησε οριστικά απ' τη βασιλική ορχήστρα της Κοπεγχάγης, για να ασχοληθεί αποκλειστικά με τη σύνθεση. Η γενική αναγνώρισή του τον ενθάρρυνε σε μεγάλη παραγωγή κυρίως συμφωνικών έργων και σκηνικής μουσικής. Η σταδιοδρομία του κορυφώθηκε μετά το 1915, όταν δίδαξε στο Ωδείο της Κοπεγχάγης, του οποίου έγινε και διευθυντής το 1931.

Τα έργα του καλύπτουν όλους τους τομείς της μουσικής, με επίκεντρο τη σκηνική μουσική. Έχει γράψει πολλά συμφωνικά ή χορωδιακά έργα καθώς και πληθώρα τραγουδιών και έργων μουσικής δωματίου. Στο ύψος του, ενώ ξεκίνησε από τα κλασικά πρότυπα, διατήρησε τη μοτιβική επεξεργασία και έφτασε σ' ένα προσωπικό ιδίωμα, επηρεασμένος φυσικά και απ' τη δημοτική μουσική της πατρίδας του.

Από τις έξι συμφωνίες που έγραψε, η Συμφωνία αρ. 5, έργο 50 ίσως είναι η πιο πρωτότυπη του συνθέτη. Όχι μόνο, επειδή δεν της έδωσε κάποιο τίτλο, αλλά κυρίως λόγω της δομής της. Η Συμφωνία αυτή αποτελείται από δύο μέρη, τα οποία χωρίζονται σε δύο και τέσσερις υποενότητες αντίστοιχα. Ο ίδιος αναφέρει: "Αυτή την φορά άλλαξα την μορφή και είμαι ευχαριστημένος με δύο μέρη από τα συνήθως τέσσερα. Έχω σκεφτεί πολύ γι' αυτό - το ότι στην παλιά συμφωνική φόρμα συνήθως λες τα περισσότερα που θέλεις να πεις, στο πρώτο Allegro. Γι' αυτό χώρισα τη συμφωνία σε δύο μεγάλα μέρη - το πρώτο, που αρχίζει αργά και ήρεμα, και το δεύτερο, πιο δραστήριο. "Ο Νίλσεν ακολουθεί μέσα από τις ενότητες αυτές μία εντελώς ελεύθερη δομή με ποικίλα θέματα, σαν να καταγράφει διάφορες εικόνες ή αναμνήσεις, που του έρχονται στο νου.

Η πρώτη ενότητα στο α' μέρος (I. Tempo giusto-Adagio non troppo) ξεκινάει με ρομαντική διάθεση και ένα όμορφο λυρικό θέμα στα φαγκότα, που στηρίζεται από ένα τρέμολο της βιόλας. Ο ασυνήθιστος συνδυασμός οργάνων του δίνει ξεχωριστές ηχητικές αποχρώσεις και μικροαλλαγές στα μοτίβα του θέματος, το υφαίνουν σε συνέχεια. Όσπου ξαφνικά το μικρό ταμπούρινο αλλάζει όλη την διάθεση. Με τους ρυθμούς του υπενθυμίζει κάποιο στρατιωτικό εμβατήριο, που γίνεται όλο και πιο έντονο. Μάλιστα ο συνθέτης αφήνει να αυτοσχεδιάζει το ταμπούρινο ανεξάρτητα από την ορχήστρα, μέχρι που "χάνεται" σιγά σιγά. Τα κόρνα εισάγουν ένα νέο θέμα, που με την πολυφωνική ανάπτυξή του αφήνει να ξεχαστεί το κάπως πολεμικό κλίμα.

Το β' μέρος αναπτύσσει τέσσερις ενότητες (II. Allegro-Presto-Andante un poco tranquillo-Allegro), στις οποίες ο συνθέτης επεξεργάζεται με διαφορετικές τεχνικές το θεματικό υλικό, που προέρχεται από το θέμα των κόρνων του α' μέρους. Στην αρχή, όλη η ορχήστρα παρουσιάζει την κεντρική ιδέα του μέρους αυτού, η οποία εξελίσσεται σε διάφορα επίπεδα της ορχήστρας. Το τμήμα του Presto αρχίζει σιγανά μ' ένα απλό επίμονο θέμα στα βιολιά, και εξελίσσεται σε φούγκα. Η τρίτη ενότητα μεταπλάθει το αρχικό θέμα επίσης στην διαδικασία μίας φούγκας. Η τελευταία ενότητα υπενθυμίζει αμυδρά το εμβατήριο από το α' μέρος, ωστόσο φέρνει την κορύφωση μέσα από το συνδυασμό θεμάτων, προβάλλοντας μια αρκετά αισιόδοξη κατάληξη.

Ο Νίλσεν ξεκίνησε τη σύνθεση της 5ης Συμφωνίας κατά τον Οκτώβριο του 1920. Τον Μάρτιο του 1921 είχε τελειώσει με το α' μέρος. Ύστερα από μία διακοπή μερικών μηνών, όπου ασχολήθηκε με άλλα έργα του, συνέχισε με το β' μέρος κατά τον Σεπτέμβριο 1921 και ολοκληρώνει όλο το έργο στις 15 Ιανουαρίου 1922. Ο συνθέτης διηύθυνε την πρεμιέρα της 5ης Συμφωνίας στις 24 Ιανουαρίου 1922 στην Κοπεγχάγη, αναγνωρίζοντας πως μετά από τόσο λίγες πρόβες για ένα τόσο απαιτητικό έργο ήταν μεγάλο κατόρθωμα για την ορχήστρα.

Evelin Voigtmann

FRIDAY FEBRUARY 4th

ARISTOTLE UNIVERSITY HALL

STARTING TIME: 21:00

V. Kalafatis: Overture-Fantasie, op. 8
I. Allegro non troppo
Duration: 10'

S. Prokofiev: Concerto for violin and orchestra
No. 1, op. 19, in D major
I. Andantino
II. Scherzo : Vivacissimo
III. Moderato
Duration: 23'

Intermission

C. Nielsen: Symphony No. 5, op. 50
I. Tempo giusto-Adagio non troppo
II. Allegro-Presto-Andante un poco
tranquillo-Allegro
Duration: 38'

Byron Fidetzis
(conductor)

Andreas Papanikolaou
(violin)

Gottfried Huppertz:
"METROPOLIS" του Fritz Lang

Christof Escher
(διευθυντής ορχήστρας)

Η μεγάλη προσφορά της Κ.Ο.Θ. για την ημέρα του
Αγίου Βαλεντίνου!
Για πρώτη φορά, Κρατική Ορχήστρα θα συνοδεύσει
ζωντανά φιλμ του βωβού κινηματογράφου

ΔΕΥΤΕΡΑ 14 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΡΑΔΙΟ ΣΙΤΥ

ΩΡΑ ΕΝΑΡΞΗΣ: 21:00

Οι επόμενες συναυλίες της Κ.Ο.Θ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 18 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΩΡΑ ΕΝΑΡΞΗΣ: 21:00

J. Haydn: Συμφωνία αρ. 88 σε Σολ μείζονα
A. Μπαλτάς: "Μόμο"

Άλκης Μπαλτάς
(διευθυντής ορχήστρας)
Ιουλίτα Ηλιοπούλου
(αφηγήτρια)

Η συμφωνική εκδοχή σε μορφή σουίτας της
γνωστής Όπερας του Άλκη Μπαλτά.
Κάποιοι "γκρίζοι κύριοι" (όπως οι
μικροφιλοδοξίες και το κυνήγι του χρήματος)
μας κλέβουν τον χρόνο μας, μέχρι τη στιγμή που
εμφανίζεται η Μόμο...

Τιμές εισιτηρίων Κ.Ο.Θ.

Πλατεία Α'	20 €
Πλατεία Β' - Θεωρεία	12 €
Εξώστης	9 €

Μειωμένο* - Ομαδικό

Πλατεία - Θεωρεία	9 €
Εξώστης	6 €

*εκπαιδευτικοί, φοιτητές, μαθητές, σπουδαστές ωδείων

Οικογενειακό

Πλατεία Α'	40 €
Πλατεία Β' - Θεωρεία	24 €
Εξώστης	18 €

Τιμές Συνδρομών [-25%]

A] 6 συναυλίες + 1 συναυλία προσφορά 27/01 [14/01, 21/01, 4/02, 14/02, 18/02, 25/02]

Πλατεία Α'	90 €
Πλατεία Β' - Θεωρεία	55 €
Εξώστης	40 €
Φοιτητική συνδρομή - Ειδική τιμή Όλες οι ζώνες (εκτός πλατείας Α')	30 €

B] 6 συναυλίες + 1 συναυλία προσφορά 24/03 [4/03, 11/03, 17/03, 1/04, 7/04, 21/04]

Πλατεία Α'	90 €
Πλατεία Β' - Θεωρεία	55 €
Εξώστης	40 €
Φοιτητική συνδρομή - Ειδική τιμή Όλες οι ζώνες (εκτός πλατείας Α')	30 €

Γ] 6 συναυλίες + 1 συναυλία προσφορά 21/06 [27/04, 7/05, 20/05, 27/05, 3/06, 10/06]

Πλατεία Α'	90 €
Πλατεία Β' - Θεωρεία	55 €
Εξώστης	40 €
Φοιτητική συνδρομή - Ειδική τιμή Όλες οι ζώνες (εκτός πλατείας Α')	30 €

Δ] 18 συναυλίες + 3 συναυλίες προσφορά 27/01, 24/03, 21/06 [14/01, 21/01, 4/02, 14/02, 18/02, 25/02, 4/03, 11/03, 17/03, 1/04, 7/04, 21/04, 27/04, 7/05, 20/05, 27/05, 3/06, 10/06]

Πλατεία Α'	270 €
Πλατεία Β' - Θεωρεία	165 €
Εξώστης	120 €
Φοιτητική συνδρομή - Ειδική τιμή Όλες οι ζώνες (εκτός πλατείας Α')	90 €

Πληροφορίες για συνδρομές στο τηλ.: 2310 589164
Εισιτήρια και συνδρομές προπωλούνται στο Ταμείο της Κ.Ο.Θ.
(Μέγαρο Εταιρίας Μακεδονικών Σπουδών),
Δευτέρα και Τετάρτη 10:00 - 16:00,
Τρίτη και Πέμπτη 10:00 - 13:00 και 17:00 - 20:00
Παρασκευή 10:00 - 13:00

Την ημέρα της εκάστοτε συναυλίας στο Μ.Μ.Θ. / Α.Π.Θ. / Ράδιο Σίτυ / Βελλίδειο από 19:00 - 21:00

Τηλέφωνο ταμείου: 2310 236990

Ιστοσελίδα : www.tssso.gr

Ομαδικό εισιτήριο

Ειδική τιμή εισιτηρίου (ομαδικό) ισχύει για γκρουπ άνω των 20 ατόμων κατόπιν συνεννόησης με το ταμείο της Κ.Ο.Θ.

Η Κ.Ο.Θ. διατηρεί το δικαίωμα - αν χρειαστεί - να τροποποιήσει το πρόγραμμα

Η είσοδος μετά την έναρξη της συναυλίας επιτρέπεται μόνο στο διάλειμμα

Η είσοδος στη συναυλία επιτρέπεται σε παιδιά 6 ετών και πάνω

Απαγορεύεται αυστηρά η βιντεοσκόπηση, η φωτογράφιση και η μαγνητοφώνηση κατά τη διάρκεια της συναυλίας

ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΤΗΣ Κ.Ο.Θ.

Καλλιτεχνικός Διευθυντής
Μύρων Μιχαηλίδης

Μόνιμος Αρχιμουσικός
Κάρολος Τρικολίδης

A' Βιολιά
Εξάρχοντες
Σίμος Παπάνας
Αντώνης Σουσαμόγλου
Κορυφαίοι A'
Μίκης Μιχαηλίδης
Γεώργιος Πετρόπουλος
Tutti
Μαρία Δρούγου
Μαρία Σουέρεφ
Κρυστάλλης Αρχοντής
Γεώργιος Κανδυλίδης
Εύη Δελφινόπουλου
Ευάγγελος Παπαδημήτρης
Μαρία Σπανού
Ανδρέας Παπανικολάου
Γκρέτα Παππά
Ευτυχία Ταλακούδη
Χριστίνα Λαζαρίδου
Ευστράτιος Κακάμπουρας
Γεώργιος Γαρυφαλλάς
Έκτορας Λάππας

B' Βιολιά
Κορυφαίοι A'
Ανθούλα Τζίμα
Ντάρια Κάτσιου
Κορυφαίοι B'
Νικόλαος Αρχοντής
Αλκέτας Τζιαφέρης
Tutti
Μίμης Τοππσίδης
Δέσποινα Παπαστεργίου
Isabelle Both
Θανάσης Θεοδωρίδης
Ευαγγελία Κουζώφ
Μαρία Εκλεκτού
Πόπη Μυλαράκη
Ελευθέριος Αδαμόπουλος
Ίγκορ Σελαλαμαζίδης
Μικέλ Μιχαηλίδης
Γεώργιος Κουγιουμτζόγλου

Βιόλες
Κορυφαίοι A'
Νεοκλής Νικολαΐδης
Χαρά Σειρά
Κορυφαίοι B'
Αλεξάνδρα Βόλτση
Αντώνης Πορίχης
Tutti
Βιολέτα Θεοδωρίδου
Ειρήνη Παραλίκα
Φελίτσια Ποπίκα
Κατερίνα Μητροπούλου
Χρήστος Βλάχος
Δημήτριος Δελφινόπουλος
Ρόζα Τερζιάν

Βιολοντσέλα
Κορυφαίοι A'
Βασίλης Σαΐτης
Κορυφαίοι B'
Ρένος Μπαλτάς
Απόστολος Χανδράκης
Tutti
Φλέρυ Κοντογιαννάκη
Γεώργιος Μανώλας
Βίκτωρ Δάβαρης
Δημήτρης Πολυζωίδης
Ιωάννης Στέφος
Χρήστος Γρίμπας

Κοντραμπάσα
Κορυφαίοι A'
Γεώργιος Γράλιστας
Χαράλαμπος Χειμαριός
Κορυφαίοι B'
Ιωάννης Χατζής
Ηρακλής Σουμελίδης
Tutti
Αναστάσιος Μαυρουδής
Ελένη Μπουλασίκη
Ειρήνη Παντελίδου
Λεωνίδας Κυρίδης
Γιώργος Πολυχρονιάδης
Μιχάλης Σαπουντζής

Φλάουτα
Κορυφαίοι A'
Πέτρος Σουσαμόγλου
Νικολός Δημόπουλος
Κορυφαίοι B'
Γεώργιος Κανάτσος
Γιάννης Ανισέγκος
Tutti
Νίκος Κουκής

Όμποε
Κορυφαίοι A'
Δημήτριος Καλπαξίδης
Δημήτρης Κίτσος
Κορυφαίοι B'
Νικόλαος Καλπαξίδης
Ιωάννης Ραζάκωφ
Tutti
Θωμάς Μητριζάκης

Κλαρινέτα
Κορυφαίοι A'
Κοσμάς Παπαδόπουλος
Χρήστος Γραονίδης
Κορυφαίοι B'
Πόλλα Σμιθ-Διαμαντή
Αλέξανδρος Σταυρίδης
Tutti
Βασίλειος Καρατζίβας

Φαγκότα
Κορυφαίοι A'
Βασίλης Ζαρόγκας
Γιώργος Πολίτης
Κορυφαίοι B'
Κωνσταντίνος Βαβάλας
Μαρία Πουλιούδη
Tutti
Μαλίνα Ηλιοπούλου

Κόρνα
Κορυφαίοι A'
Μανώλης Ιορδανίδης
Τραϊανός Ελευθεριάδης
Κορυφαίοι B'
Βασίλειος Βραδέλης
Παντελής Φειζό
Tutti
Δημήτρης Δεσποτόπουλος

Τρομπέτες
Κορυφαίοι A'
Σπύρος Παπαδόπουλος
Γρηγόριος Νέτσκας
Tutti
Ιωάννης Σισμανίδης
Δημήτριος Κουρατζίνος

Τρομπόνια
Κορυφαίοι A'
Φιλήμων Στεφανίδης
Κορυφαίοι B'
Φώτιος Δράκος
Tutti
Ευάγγελος Μπαλτάς

Τούμπα
Κορυφαίοι B'
Γεώργιος Τηνιακούδης

Τύμπανα
Κορυφαίοι A'
Δημήτριος Βίττης

Κρουστά
Κορυφαίοι B'
Κωνσταντίνος Χανής
Tutti
Ελευθέριος Αγγουριδάκης

Άρπα
Κορυφαίοι A'
Κατερίνα Γίμα

Οι μόνιμοι μουσικοί
της Κ.Ο.Θ. αναφέρονται
με σειρά αρχαιότητας

Έφορος Κ.Ο.Θ.:
Ελένη Μπουλασίκη
Αναπληρωτής Εφόρου Κ.Ο.Θ.:
Ιωάννης Στέφος
Φροντιστές:
Βασίλης Ξαγαράς
Πέτρος Γιάντσης
Βοηθός φροντιστών:
Γιώργος Νιμπής

Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ Κ.Ο.Θ.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Μύρων Μιχαηλίδης
email: director@tssso.gr

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Φίλιππος Χατζησίμου
Τηλ.: 2310 589160
email: philh@tssso.gr

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜ. ΣΧΕΣΕΩΝ

Πηνελόπη Σερδάρη
Τηλ.: 2310 589158
email: artistic-dep@tssso.gr

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Βαγγέλης Γιασημακόπουλος
Τηλ.: 2310 589165
Μαρία Νιρπή
Τηλ.: 2310 589163
Νίκος Κυριακού
Τηλ.: 2310 589164
email: info@tssso.gr

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

Βαγγέλης Γιασημακόπουλος
Τηλ.: 2310 589165
email: press@tssso.gr

ΠΡΟΒΟΛΗ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Πηνελόπη Σερδάρη
Τηλ.: 2310 589158
email: artistic-dep@tssso.gr
Νίκος Κυριακού
Τηλ.: 2310 589164
email: info@tssso.gr

ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ

Στεφανία Γιάντση
Τηλ.: 2310 589157
Μανώλης Αδάμος
Τηλ.: 2310 589159
email: economics@tssso.gr

ΜΟΥΣΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ

Λίνα Μυλωνάκη
Τηλ.: 2310 589156
email: lina@tssso.gr

ΤΑΜΙΑΣ

Έλενα Παράσχου
Τηλ.: 2310 236990

www.tssso.gr

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

● ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ● ΠΑΝΣΕΛΗΝΟΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΕΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ:

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΝΑΚΑΣ
ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ